

Dosarul nr. 2ra-1313/2022
2-20045620-01-2ra-19092022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (S. Daguța)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Pahopol, V. Mihaila, R. Pulbere,)

Î N C H E I E R E

07 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Zaițev Veaceslav, reprezentat de avocatul Valeriu Pelin, împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 05 mai 2020, avocatul Pelin Valeriu, în interesele lui Zaițev Veaceslav a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, încasarea sumei de 100 000 de lei cu titlu de prejudiciul moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 03 martie 2014 a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Alei Cotorobai, intervenienți accesorii ÎMGFL nr. 16 mun. Chișinău cu privire la repararea prejudiciului cauzat în rezultatul inundării apartamentului.

A relatat că cauza a fost examinată în prima instanță mai mult de 6 ani și fiind pensionar, suferind de xxxx, a avut suferințe fizice, psihice și morale, manifestate prin acutizarea problemelor de sănătate, dureri de inimă și insomnie. Din cauza încălcării dreptul sau la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la un proces echitabil, starea sănătății s-a înrăutățit și pe parcursul examinării cauzei a avut nevoie de mai multe spitalizări.

A notat că, la materialele cauzei sunt anexate probe care dovedesc inundarea apartamentului în care locuiește împreună cu familia, de către locatara apartamentului nr. 16 din același bloc.

A mai indicat că, instanța de judecată a numit expertiză judiciară

merceologică privind constatarea mărimii prejudiciului și dosarul s-a aflat la expertiză aproape 3 ani de zile fiind restituit fără rezultat. Or, potrivit Legii nr.1086-XIV din 23 iunie 2000 cu privire la expertiza judiciară, expertizele se efectuează în termen de 2 luni, însă, instanța de judecată nicidecum nu a reacționat la această încălcare, care a dus la examinarea cauzei într-un termen nerezonabil.

A solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin inundarea apartamentului și acordarea unei satisfacții echitabile din contul bugetului de stat cu titlu de prejudiciu moral în sumă de 100 000 de lei.

Prin hotărârea din 11 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de către Zaițev Veaceslav împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova.

Pentru a se pronunța astfel, instanța de fond a constatat că, perioada suspendării pe un termen de 39 de luni a procesului civil nu face parte din durata examinării cauzei civile or, termenul de 2 ani și 9 luni, nu depășește limita rezonabilă pentru examinarea unei astfel de cauze.

Prima instanță a notat că, toate amânările ședințelor de judecată în care se invocă tergiversarea examinării cauzei, au survenit urmare a realizării drepturilor procesuale ale părților, care au dus la amânarea în repetate rânduri, motiv din care întinderea examinării cauzei principale nu poate fi pus pe seama instanței de judecată or, anume părțile folosindu-se de drepturile sale procesuale au pus instanța în situația admiterii solicitărilor invocate întru asigurarea unui proces echitabil.

Cu privire la pretenția reclamantului de acordare a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei, această cerință fiind subsecventă solicitării de constatare a încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei, a fost respinsă concomitent cu solicitarea principală.

La 26 ianuarie 2021, Zaițev Veaceslav, reprezentat de avocatul Valeriu Pelin, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 11 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Zaițev Veaceslav, reprezentat de avocatul Valeriu Pelin, s-a casat integral hotărârea din 11 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de către avocatul Pelin Valeriu, în interesele lui Zaițev Veaceslav împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova.

S-a constatat faptul încălcării dreptului lui Zaițev Veaceslav la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile.

S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Zaițev Veaceslav suma de 25 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, în coroborare cu art. 5 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, a decis acordarea unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral. Cuantumul

daunelor morale se stabilește prin apreciere, ca urmare a aplicării de către instanță a criteriilor referitoare la consecințele negative suferite în plan fizic și psihic, măsura în care au fost ele afectate, luându-se în considerare și principiul general al echității, iar suma apreciată să nu fie vădit disproporțională cu sumele acordate de Curtea Europeană.

Astfel, Curtea de Apel Chișinău a reținut că examinarea cauzei mai bine de 6 ani, în prima instanță, iar în total de mai bine de 7 ani, constituie o perioadă excesiv de îndelungată, fapt care a dus la crearea unei stări de incertitudine, stres, anxietate, depresie și disconfort, la suferințe ale reclamatului care este persoană în etate.

Prin urmare, suma de 25 000 de lei este una rezonabilă și echitabilă, fiind o despăgubire utilă și suficientă, corespunzătoare și criteriilor de despăgubire stabilite de CtEDO prin jurisprudența sa, pentru o durată de peste 7 ani a examinării acțiunii în instanța de judecată.

La 19 august 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 03 mai 2022 prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei decizii noi de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, aprecierea probelor de către instanța de apel a fost arbitrară și a aplicat în mod eronat legea, nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, aplicând o lege care nu trebuie să fie aplicată.

Menționează că hotărârea instanței de apel în partea constatării încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei pentru faptul că în mod eronat a luat în calcul durata examinării cauzei și perioada suspendării procesului, este ilegală. Astfel, suspendarea procesului civil aflat pe rol determină și suspendarea curgerii termenului de examinare a cauzei.

Invocă recurentul că atât instanța de fond, cât și instanța de apel corect au constatat, că procesul civil în cauza supusă controlului a fost suspendat pentru perioada 30 ianuarie 2015 – 18 martie 2015 și 16 iulie 2015 – 04 septembrie 2018, în legătură cu numirea și efectuarea expertizei judiciare solicitate de partea pârâtă și împotriva căreia nu a obiectat reclamantul.

Susține că este inexplicabilă concluzia instanței de apel de a include în calculul termenului de examinare a cauzei și perioada suspendării procesului or, în prezenta cauză instanța a fost în imposibilitate de a examina cauza în lipsa dosarului remis Centrului Național de Expertize pe perioada efectuării expertizei. Instanța de apel urma să excludă din calculul termenului de examinare a cauzei supuse controlului perioada suspendării procesului de 3 ani și 3 luni.

Consideră neîntemeiată decizia instanței de apel în partea admiterii parțiale a pretenției de încasare a prejudiciului moral or, instanța de apel în mod eronat a constatat existența încălcării dreptului la examinare a cauzei în termen rezonabil și subsecvent existența prejudiciului.

De asemenea a relatat că prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 nu acordă dreptul în mod automat la prejudiciu moral, în lipsa dovezilor că persoana a suferit un prejudiciu în urma încălcării dreptului garantat de lege, deoarece intimatul nu a prezentat probe veridice, pertinente și concludente în justificarea temeiniciei pretenției de încasare a prejudiciului moral.

La 16 septembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților copia cererii de recurs depusă de către Ministerul Justiției al

Republicii Moldova, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 172).

La 28 octombrie 2022, Zaițev Veaceslav, reprezentat de avocatul Valeriu Pelin, a depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, prin care a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 03 mai 2022, care a fost expediată participanților la proces, prin intermediul poștei electronice la data de 14 iulie 2022 (f.d. 158).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, instanța de recurs constată că Ministerul Justiției al Republicii Moldova, s-a conformat prevederilor legale, declarând recurs la 19 august 2022, împotriva deciziei instanței de apel, în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Mariana Pitic

Victor Burduh